

For mange år siden¹, i forbindelse med Novo Nordisk' projekt med at gøre læreruddannelsen klar til det 21. århundrede, var jeg til en konference på Hotel Munkebjerg. Her var der to oplæg, der gjorde indtryk på mig.

Det første var professor Steen Larsens. Det var fantastisk, for han kunne i den grad holde os fangne i sin fremstilling af, hvordan læring foregår. Og det er jo, på overfladen, meget simpelt:

1. Mormors regel: *Det er den, der arbejder, der lærer.*
2. Bliv i sejlrenden – altså *styr imod målet.*
3. Der er altid en *følelse* knyttet til læring.

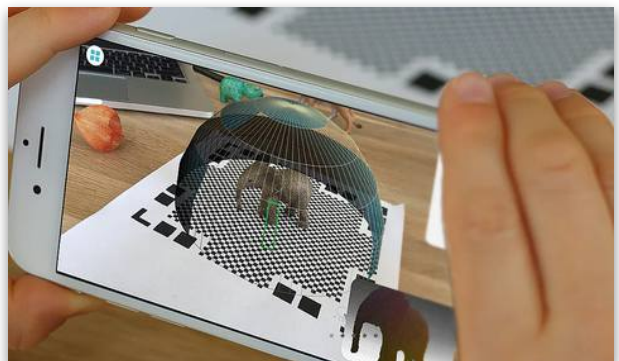
Og så sagde han noget om internettet: *Internettet er en kloak – men der er guld i lortet.* Allerede dengang – altså for seksten år siden – var internettet blevet en kloak og allerede dengang krævede det forhåndsviden og søgekompetencer for at finde guldet. Og så sad vi altså der i auditoriet, undervisere fra samtlige landets læreruddannelser, og lyttede til hans hovedbudskab *Ud af auditorierne og ind i laboratorierne!* Det var festligt. Ja, der er altid en følelse knyttet til læring.

Det andet oplæg jeg husker var Seymour Paperts. Papert var professor på MIT og manden bag LEGOs indtog i den digitale verden. Hans oplæg havde jeg glædet mig til. Også her var der knyttet en følelse til læringen, men ikke den vi havde håbet på. Man havde fløjet professoren ind fra Boston for at holde et oplæg. Det var første gang jeg oplevede PowerPoint som toturretskab. Papert læste op fra sine teksttunge slides, han læste langsomt og han læste forkert. Intet indhold står tilbage i min hukommelse, kun fornemmelsen af at sådan må man ikke gøre – hvilket jeg har prøvet at undgå ved at forbyde mig at have (unødvendig) tekst i mine præsentationer. Og forskningen giver mig i øvrigt ret med hensyn til brugen af PowerPoint. Det er der bare ingen, der tager sig af.

Internettet er en kloak! Ja, og bett er et inferno. Støjniveauet, både på lys og lydsiden er uudholdeligt og man bliver nødt til at fokusere stramt på, det er sker omkring en. Efter to en halv time blev jeg løsladt. Var der noget nyt derinde? Nej, men masser er "forbedrede" og hurtigere udgaver af det, vi har set i mange år. Og det passer ikke helt, to nye teknologier så jeg. Den første jeg mødte kunne redde UCL og alle andre ved at overvåge, om der var nogle, der brugte ord som *selvmord*, *bombe* og lignende på netværket. Jeg afviste ham på det høfligste, men tænkte efterfølgende over om det måske, fra et forretningsperspektiv, er en fin teknologi. Den ville i hvert fald kunne få mig til at overveje om selvmordet og terroren er det eneste modspil, vi har til overvågningen.

Og så var der en, der stod og scannede en dukke med sin iPad. Jeg var med det samme klar over, hvad han havde i gang, for jeg havde selv prøvet det for 15 -16 år siden. Den gang var det bare en timelang proces at gøre et 3D objekt klar til at blive vist på skærm. Nu tog det under et minut og dukken kunne straks sættes ind i et AR-

¹ Et tjek på Skolekom, hvor konferencen "NNP 1" stadig ligger, viser at det var i 2003 eller 4.

miljø og gå. Det må jeg prøve! Kan det mon bruges til noget i min hverdag? Sandsynligvis ikke, men en afprøvet teknologi ligger et sted i min bevidsthed og en dag, når jeg står med et problem, dukker den måske op som en mulig løsning.

Ellers noget? Nej, selv hos Adobe var der kun salgsfolk til stede. De kendte deres produkter og en enkelt forstod vist også, hvad jeg forestillede mig, men beklagede bare, at det ikke kunne gøres. Tidligere har jeg mødt folk, hvis øjne begyndte at gløde, når jeg på mit turistengelsk har prøvet at forklare noget, der endnu ikke findes. Hvor mon de var i år og betyder det overhovedet noget, om jeg møder nørder, der tør og kan forestille sig det endnu ikke set? Adobes ingeniører venter sikkert med at komme til London til Adobe Summit i maj, og der har jeg vist ikke råd til at komme, men for mig betyder det noget at møde netop den slags folk. Dem, der kan det jeg ikke kan, men som jeg har en uklar ide om som en mulighed.

Igennem årene har jeg haft mange underlige og uklare ideer. Nogle blev realiseret som fortællingen om Grundtvig, og nogle kun delvist. Til den sidste gruppe hører de sidste års fortælling om dannelse, hvor jeg enten er blevet trukket ind i min præsentation for at foretage en virtuel dannelsesrejse eller har mistet magten til min skygge, der så har provokeret fortidens tænkere fra Sokrates til Løgstrup. Den historie er jeg ikke færdig med og bliver den nok heller ikke, da *UCL Erhvervsakademi og Professionshøjskole*² ikke har de faciliteter og teknologier der er nødvendige for at kunne foretage en rejse frem i fortiden – og omvendt.

Jeg fandt altså intet åbenlyst *guld i lortet* på brettet i år. Det var der til gengæld andre steder.

Min tur i London startede på UCL, der her er en betydende forkortelse for *University College London*. Studieturene i forbindelse med brett-ugen, ligger normalt om torsdagen, men denne var lagt tirsdag lige over middag. Derfor var jeg også blevet nødt til at forlade vores temadag om teknologiforståelse for at flyve til London mandag aften. Det var ekstremt dårlig timet, da der var middag inkluderet i vores teknologiforståelses arrangement. Ekstremt dårlig timet, men det var et godt valg fra min side. Arrangementet på UCL var noget af det mest inspirerende jeg har oplevet på

mine ture til London. Det var didaktik før teknologi.

Før jeg går i detaljer om tirsdagens *ABC Learning Design Workshop*, et par facts om UCL, facts som jeg fik på torsdagens studietur, hvor vi skulle høre om Massive Open Online Courses – Mooc's.

UCL er en meget stor udbyder af online education. De har dårlig plads på deres campus midt i London, men har på 10 år haft en stigning fra 20.000 til over 40.000 studerende. Hvordan? Primært fordi de udbyder et stort antal uddannelser online. Under dette oplæg var der også nogle interessante detaljer om forskellige typer af studerende og især, hvorledes man havde observeret, at fjernstuderende nogle gange deltog i den ordinære undervisning.

Kunne jeg næste år arbejde langt mere parallelt mellem net- og ordinær undervisning og lade studerende benytte begge tilbud? Hvad mon der vil ske? Og helt centralt – hvordan planlægge et sådan multiplatforms forløb? Netop dette fandt jeg inspiration til i tirsdagens oplæg ...

Vi var altså til workshop i ABC Learning Design. *Læringsdesign!* Jeg vil kalde det vi så for *didaktiks refleksion*, også selv om den betegnelse nok giver minder om tænkning, langsom oplysning og bevægelse frem imod erkendelse. Så er der nok bedre salg i *læringsdesign*, der udstråler effektivitet og løsningsoptimering. Projektet er under Erasmus+, og har bl.a. Professionshøjskolen Absalon som dansk partner.

Learning Design – ja, men det er heldigvis ikke læringsdesign, men didaktik, undervisningsdesign, der fokuseres på. Hvordan foregår undervisning? Der indgår forskellige elementer som vidensstilegnelse, samarbejde, undersøgelse, diskussion, øvelse og produktion – elementer som læreren mere eller mindre bevidst forsøger at kombinere, så der giver mening for de lærende – fører dem hen imod og inviterer dem ind i den verden, der er undervisningens indhold.

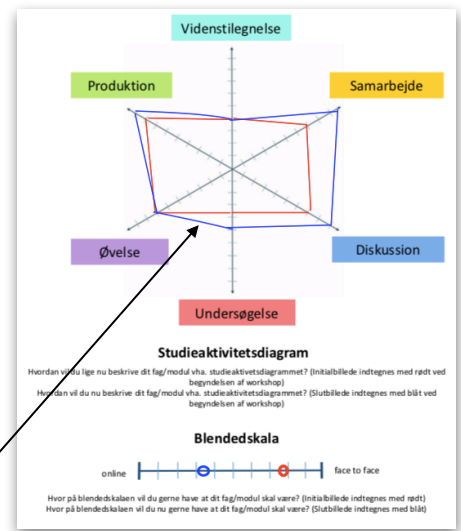
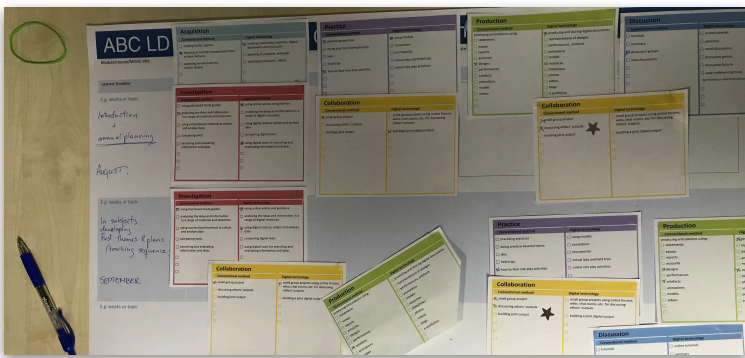
² Et underlagt navn til en institution. Tidligere var UCL en forkortelse, men nu er det navnet. Det er imidlertid blevet en trend her i landet, TDC og DR betyder jo heller ikke noget. For DR's vedkommende kan "lyden" imidlertid bruges i sætninger som "DR værd at lytte til", det skal man ikke prøve med UCL Erhvervsakademi og Professionshøjskole.

ABC Læringsdesign er en dejlig lavteknologisk måde at blive bevidst om *alle* disse elementer og deres indbyrdes afhængighed.

I vores workshop blev vi bedt om at planlægge et forløb, gerne et vi kendte. Jeg foreslog derfor, at vi tog udgangspunkt i forløbet *Det didaktiske Håndværk*³ som jeg for mange år siden var med i. Jeg fortalte kort om, hvorledes Amtscenteret, det nuværende CFU, havde kontaktet læreruddannelserne i Odense og Skårup og foreslået et samarbejde om at støtte de nyuddannede i deres første år som lærere. Dette forløb var anderledes og samtidig klart at forstå målsætningen og rammerne for. Det blev derfor valgt som udgangspunkt for vores *ABC-Learning Design* eksempel.

Føst så vi på, hvorledes forløbet oprindeligt var designet, hvorledes undervisningens seks elementer indgik i forløbet. Det markerede vi i studieaktivitetsdiagrammet med **rødt**.

Herefter gik vi i gang med at redesigne forløbet. Det skete ved at planlægge i hvilken rækkefølge, form og med hvilket indhold vi kunne forestille os de seks undervisningselementer skulle indgå og derefter lægge dem op på en tidslinje, ganske som man laver et storyboard ved en medieproduktion.

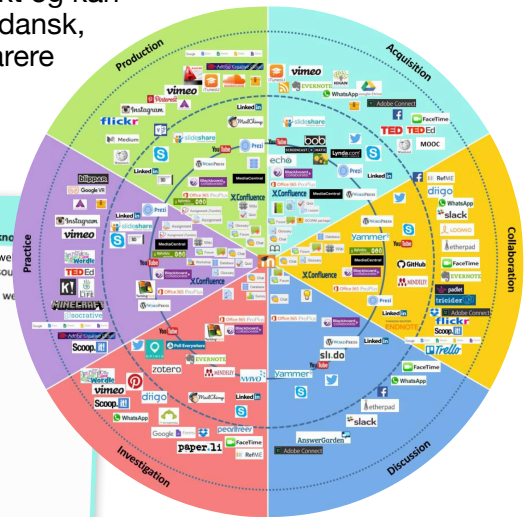
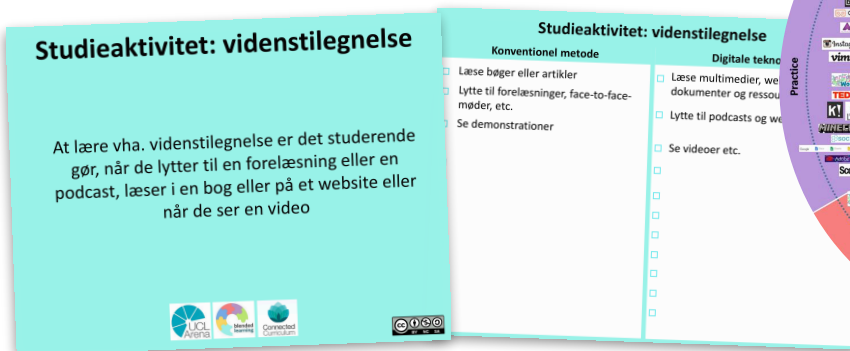

Øvelsen afsluttedes med, at vi indtegnede det nyplanlagte forløb i diagrammet ovenfor, denne gang med **blåt**, og talte om hvad der var sket. Jeg tror, at vi alle var enige om, at det var en dejlig konkret måde at arbejde med undervisningsplanlægning. Vi har elementerne i hånden, kan omor-

ganisere dem, tilføje nye indholdsaktiviteter på bagsiden og så fremdeles.

Jeg kan frygte, at man fremadrettet vil digitalisere designet og inkorporere det i forskellige LMS-systemer som itslearning. Den analoge arbejdsmåde og den fleksibilitet der heri – bemærk at et kort er foldet og ligger skævt, hvilket ikke er et tilfælde – risikerer vi går tabt. Og desuden er der, som *ABC-Læringsredskabshjulet* tydelig viser, rigeligt med digitale redskaber. Tro mig, hjulet bliver ikke mere overskueligt af at blive forstørret.

ABC-Learning Design er som nævnt et Erasmus+ projekt og kan som sådan frit bruges. Det er desuden allerede oversat til dansk, selv om jeg nu ikke er imponeret af oversættelsen, der snarere burde have været en dansk redidaktisering. Der er eksempelvis også en studieaktivitet inden for videnstilegnelse, der hedder *fortælling* – også på akademisk niveau.

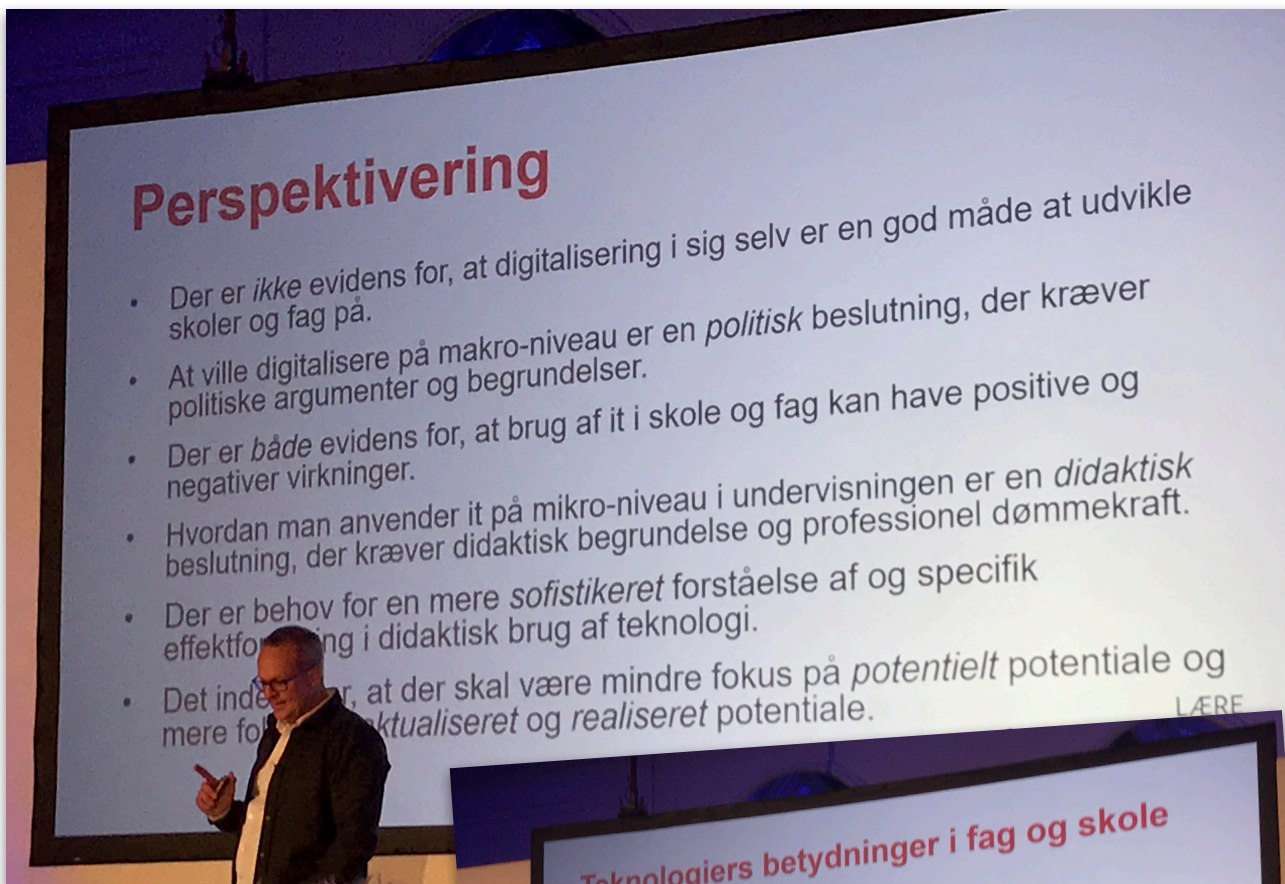
³ Det var alle forløb, der faldt udenfor den normale undervisning. Foruden *Det didaktiske Håndværk*, var der et uformelt mødested for os mere it-tossede i forskellige afdelinger. Sidste års *Forskningscirkler*, kunne have udviklet sig i samme retning, men lykkedes desværre ikke, i hvert fald ikke for mig. Linjefaget *Læremiddeldesign og entreprenørskab*, hvor vi var mange forskellige fagligheder involveret, var nærmest et eksemplarisk forløb og så har jeg altså haft fabelagtige samarbejder med kolleger i forbindelse med *tværprofessionelle* forløb. Det sidste har imidlertid altid været præget af, at rammerne for læreruddannelsen er meget anderledes end for de resterende af UCL's uddannelser.

Studieaktivitet! Ja, dette er netop studieaktiviteter. Rigtige studieaktiviteter, der fokuserer på studiets indhold og ikke på tidsforbruget.

Onsdag var netværksaftenen. Jeg fik en god plads ved et bord sammen med en kollega fra pædagoguddannelsen i Jelling og en flok lærere fra Odense, hvoraf ene var en af mine tidligere studerende.

Netværksaftenens faglige indhold kom dels gennem en times cirkuleringen imellem 12 danske stande og dels gennem et oplæg *Hvad siger forskningen om virkningen af it i undervisningen?*, som mine kolleger fra vores forskningsafdeling Stig Toke Gissel og Thomas Illum Hansen havde lavet. Det var ganske interessant – også selv om jeg har nogle få kritikpunkter. Disse må imidlertid vente, til jeg får skrevet det nyhedsbrev om teknologiforståelse, der nu har ligget i sin kuvøse på neonatal-tankeafsnit siden sommerferien, fordi mine tanker nok var født, men ikke fuldbårne. Så vidt jeg kan se på mine noter, så går det den rigtige vej.

Men se her. Det er jo egentlig modigt gjort at skrive sådan, når der sidder en forsamling på 400 teknologinørder og beslutningstagere.

Og her! De blå beskrivelser af teknologiers betydninger i fag og skole sammenfatter Stig Toke Gissel og Thomas Illum Hansen i begreberne: **Datatvang, distraction, afaglig og overfladisk**. De røde i begreberne: **Socio-teknologisk fantasi og formåen**.

Spørgsmålet må være, hvordan vi hæmmer de første og fremmer de sidste. Hvis vi tør!

Fine perspektiver at tage med hjem fra et London i splid med sig selv.

